

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH



Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 790 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1-105.

10. Nuriddinova S., Norbekov X. XALQARO IQTISODIY TURIZM TARIXI VA RIVOJLANISHI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 214-217.

11. Po'latova R., Saloxitdinov S. ZOMIN TUMANIDAGI TURISTIK OB'EKTLARNING RENTABELLIK DARAJASI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 263-267.

12. Saloxitdinov S., Zayniddinova L. JIZZAX VILOYATI HUDUDLARINING IQTISODIY O'SISHINI BOSHQARISH MEKANIZMI VA STRATEGIYASI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 52-56.

13. Мухтаров Б. А., Ортиков Ё. Ю. Культурное и экономическое развитие туризма в Узбекистане //Молодой ученый. – 2016. – №. 14. – С. 375-378.

14. Tojiyev J. Tadbirkorlik Subyektlari Faoliyatini Rivojlantirishda Mikromoliyalash-tirishning Xususiyatlari //Green Economy and Development. – Т. 2. – №. 5. – С. 664136.

IQTISODIY XAVFSIZLIK KO'RSATKICHLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI

Shakarboyev Abduxoliq

*Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston miliy universteti Jizzax filiali
Psixalogiya fakulteti 133-23-guruh talabasi*

Annotatsiya. Mazkur maqolada iqtisodiy xavfsizlik tushunchasi, uning davlat rivojlanishidagi o'rni hamda iqtisodiy xavfsizlikni baholashda qo'llaniladigan asosiy ko'rsatkichlar va indikatorlar tizimi tahlil qilinadi. Shuningdek, iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda makroiqtisodiy barqarorlik, investitsiya muhiti, tashqi savdo balansining holati hamda ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlarning ahamiyati yoritiladi. Maqolada iqtisodiy xavfsizlik indikatorlari orqali mamlakat iqtisodiyotining barqarorligi va mustaqilligini baholash masalalari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: iqtisodiy xavfsizlik, indikatorlar, makroiqtisodiy ko'rsatkichlar, iqtisodiy barqarorlik, milliy iqtisodiyot, investitsiya muhiti, tashqi savdo, inflyatsiya.

Kirish

Zamonaviy globallashuv jarayonlari sharoitida davlatlarning iqtisodiy barqarorligi va mustaqilligini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Har qanday mamlakatning barqaror rivojlanishi uning iqtisodiy xavfsizligi bilan chambarchas bog'liqdir. Iqtisodiy xavfsizlik davlatning iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish, milliy iqtisodiyotning barqaror faoliyat yuritishini ta'minlash hamda

ichki va tashqi tahdidlarga qarshi turish qobiliyatini anglatadi. Bugungi kunda iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, global iqtisodiy inqirozlar, xalqaro raqobatning kuchayishi hamda resurslar uchun kurash kuchayib borayotgan bir sharoitda iqtisodiy xavfsizlik masalasi yanada dolzarb bo'lib bormoqda.

Iqtisodiy xavfsizlikni baholash uchun turli ko'rsatkichlar va indikatorlar tizimidan foydalaniladi. Ushbu indikatorlar orqali mamlakat iqtisodiyotining holati, rivojlanish darajasi hamda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan iqtisodiy tahdidlar aniqlanadi.

Iqtisodiy xavfsizlik tushunchasi va mohiyati

Iqtisodiy xavfsizlik — bu davlat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash, milliy iqtisodiy manfaatlarni himoya qilish hamda ichki va tashqi iqtisodiy tahdidlarga qarshi turish qobiliyatidir.

Ko'plab iqtisodchi olimlar iqtisodiy xavfsizlik tushunchasiga turlicha ta'rif berganlar. Ularning fikriga ko'ra iqtisodiy xavfsizlik quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

- milliy iqtisodiyotning mustaqilligi
- iqtisodiy barqarorlik
- iqtisodiy rivojlanishning uzluksizligi
- iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish

Iqtisodiy xavfsizlik davlatning umumiy milliy xavfsizligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Chunki iqtisodiy barqarorliksiz siyosiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash qiyin hisoblanadi.

Iqtisodiy xavfsizlik indikatorlari tizimining ahamiyati

Iqtisodiy xavfsizlik indikatorlari — bu mamlakat iqtisodiyotining holatini baholash va uning barqarorligini aniqlash uchun foydalaniladigan iqtisodiy ko'rsatkichlar majmuasidir.

Mazkur indikatorlar yordamida quyidagi masalalarni aniqlash mumkin:

- ❖ iqtisodiyotning rivojlanish darajasi
- ❖ iqtisodiy tahdidlar mavjudligi
- ❖ iqtisodiy siyosat samaradorligi
- ❖ iqtisodiy barqarorlik darajasi

Indikatorlar tizimi davlat iqtisodiy siyosatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Chunki ular orqali iqtisodiyotdagi muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etish bo'yicha tegishli choralar ko'rish mumkin.

Iqtisodiy xavfsizlikning asosiy ko'rsatkichlari

Iqtisodiy xavfsizlikni baholashda bir qator asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlardan foydalaniladi. Ular quyidagilarni o'z ichiga oladi.

1. Yalpi ichki mahsulot (YaIM)

Yalpi ichki mahsulot mamlakat iqtisodiy rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlaridan biridir. YaIMning barqaror o'sishi iqtisodiy xavfsizlikning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Agar YaIM o'sish sur'atlari past bo'lsa yoki iqtisodiy pasayish yuzaga kelsa, bu iqtisodiy xavfsizlikka tahdid solishi mumkin.

2. Inflyatsiya darajasi

Inflyatsiya darajasi ham iqtisodiy xavfsizlikning muhim indikatorlaridan biri hisoblanadi. Yuqori inflyatsiya aholining real daromadlarini kamaytiradi hamda iqtisodiy barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuning uchun ko'plab mamlakatlar inflyatsiya darajasini nazorat ostida ushlab turishga harakat qiladilar.

3. Davlat qarzi

Davlat qarzining haddan tashqari ortib ketishi ham iqtisodiy xavfsizlikka tahdid solishi mumkin. Agar davlat qarzi juda yuqori darajaga yetib borsa, mamlakat iqtisodiy mustaqilligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Shu sababli davlat qarzi darajasini YaIMga nisbatan ma'lum chegaralarda ushlab turish muhim hisoblanadi.

4. Tashqi savdo balansi

Tashqi savdo balansi mamlakat eksporti va importi o'rtasidagi farqni ko'rsatadi. Agar mamlakat eksporti importdan ko'p bo'lsa, bu iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Aksincha holatda esa tashqi iqtisodiy xavf kuchayishi mumkin.

5. Ishsizlik darajasi

Ishsizlik darajasi ham iqtisodiy xavfsizlik indikatorlaridan biridir. Ishsizlikning yuqori darajasi ijtimoiy muammolarni keltirib chiqarishi mumkin.

Shuning uchun davlatlar yangi ish o'rinlari yaratish orqali ishsizlik darajasini kamaytirishga harakat qiladilar.

Iqtisodiy xavfsizlikka ichki va tashqi omillar tahdid solishi mumkin.

Ichki omillarga quyidagilar kiradi:

- iqtisodiy boshqaruvdagi kamchiliklar
- korrupsiya
- ishlab chiqarishning past samaradorligi
- resurslardan samarasiz foydalanish

Tashqi omillarga esa quyidagilar kiradi:

- ✓ global iqtisodiy inqirozlar
- ✓ xalqaro savdo cheklovlari
- ✓ energiya resurslari narxining o'zgarishi
- ✓ geosiyosiy ziddiyatlar

Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash uchun quyidagi choralarni amalga oshirish zarur:

- iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish
- investitsiya muhitini yaxshilash
- innovatsion rivojlanishni qo'llab-quvvatlash
- eksport salohiyatini oshirish
- moliyaviy tizim barqarorligini ta'minlash

Bundan tashqari, davlat iqtisodiy siyosatini samarali amalga oshirish ham iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, iqtisodiy xavfsizlik mamlakat milliy xavfsizligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash davlatning barqaror rivojlanishi uchun zarur shartlardan biridir.

Iqtisodiy xavfsizlik indikatorlari tizimi orqali mamlakat iqtisodiyotining holatini baholash, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etish bo'yicha tegishli choralar ko'rish mumkin.

Shuning uchun iqtisodiy xavfsizlik indikatorlarini muntazam ravishda tahlil qilish va ularni takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy rivojlanish strategiyasi materiallari.
2. Abdurahmonov Q.X. Milliy iqtisodiyot. Toshkent.
3. Karimov I.A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlar yo'lida.
4. Samuelson P. Economics.
5. Stiglitz J. Globalization and its Discontents.
6. G'aybullayev S. The place of the digital economy today //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 116-126.
7. G'aybullayev Sarvar O. et al. O 'ZBEKISTONDA ISTE'MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO 'NALISHLARI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 4. – C. 119-125.
8. Akramovich N. A., Sarvar G., Yassim H. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 95-99.
9. Гайбуллаев С., Пулатова М. Ish haqi va mehnat munosabatlari //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 370-372.
10. Sarvar G., Sirojiddin S., Xushnudbek P. FACTORS AFFECTING LABOR RELATIONS AND ITS WAGE //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 126-129.
11. G'aybullayev S. THE ROLE OF MARKETING ACTIVITIES IN INCREASING THE POTENTIAL OF TEXTILE ENTERPRISES //Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – T. 1. – C. 7.
12. G'aybullayev Sarvar O. et al. FRANCHAYZINGNING BUGUNGI IQTISODIY JARAYONLARDAGI AHAMIYATI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – T. 1. – C. 16.
13. Гайбуллаев С., Анорбоева Д. O 'zbekistonda raqamli iqtisodiyotga o 'tish muammolari //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – С. 5.
14. Гайбуллаев С., Ярашева Г. Raqamli iqtisodiyotni hozirgi hayotimizdagi o 'rni //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – С. 5.

15. Гайбуллаев С., Норгозиев Д. Sport tizimining O‘zbekiston iqtisodiyotida tutgan o‘rni //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – С. 5.
16. G‘aybullayev S. O‘ZBEKISTONDA ISTE‘MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO‘NALISHLARI. – 2022.
17. G‘aybullayev S. et al. RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – С. 86-89.
18. Gaybullayev S. FORMS OF PROVIDING LOANS TO SMALL BUSINESSES //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 86-89.
19. Sarvar G. A., Nodirbek X. QO‘SHILGAN QIYMAT SOLIG‘INING AHOLI DAROMADLARIGA TA‘SIRI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 16. – С. 121-126.
20. Титова В., Мамонова Е., Цой М. Управление маркетингом. – Litres, 2022.
21. Цой М. П., Эшонкулов Т., Касимова Д. П. Реформы в сфере образования Республики Узбекистан //Гуманитарные науки в XXI веке. – 2014. – №. 18. – С. 210-213.
22. Муртазин Э. Р., Сиддиқов М. Ю., Цой М. П. Стратегия развития экономики Узбекистана-региональные особенности //Региональные проблемы преобразования экономики: интеграционные процессы и механизмы формирования и социально-экономическая политика региона. – 2018. – С. 85-87.
23. Цой М. Человеческий капитал и тенденции его развития //SAMBHRAM XAVARNOMASI. – 2024. – Т. 1. – №. 1. – С. 405-408.
24. Абсалямова С., Зулъфакарова Л., Цой М. ИНВЕСТИЦИИ В УСТОЙЧИВЫЕ ПРОЕКТЫ КАК СОВРЕМЕННЫЙ ТРЕНД МЕЖДУНАРОДНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14540147>//International scientific and practical conference.– 2024 //Т. – Т. 1. – №. 2. – С. 194-198.
25. Сагатов Б., Цой М., Гулиев А. Повышение качества продукции предприятий стройиндустрии как фактор конкурентоспособности производства //Архив Научных Публикаций JSPI. – 2020. – Т. 1. – С. 79.
26. Цой М., Иброхимов Ш. СОВРЕМЕННАЯ СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – Т. 1. – №. 3. – С. 24-28.
27. Цой М. П., Худояров Р. Т. Рашидов АР ПРОДВИЖЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ //Kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami– Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali. – 2022.
28. Цой М. П., Ибрагимов З. Т. ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ЦИФРОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 339-342.
29. Цой М. Развития сферы услуг в Узбекистане: тенденции и перспективы //Science technology&Digital finance. – 2023. – Т. 1. – №. 3. – С. 73-86.

30. ЦОЙ М. РОЛЬ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В ВОПРОСАХ СОКРАЩЕНИЯ БЕДНОСТИ И СОЗДАНИЯ ДОСТОЙНЫХ РАБОЧИХ МЕСТ–МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.
31. Akramovich N. A. The priority of using innovative technologies in the agricultural education system //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 10. – С. 185-191.
32. Цой М., Камолов Д. ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1-105.
33. Nizametdinov A., Dehqonova E. The importance of the digital economy today //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 11. – С. 251-254.
34. Akramovich N. A., Sarvar G., Yassim H. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 95-99.
35. Худояров Р., Низаметдинов А. Малый и средний бизнес в условиях глобализации мировой экономики //Центральноазиатский журнал образования и инноваций. – 2023. – Т. 2. – №. 6-2. – С. 188.
36. Luna A., Nizametdinov A., Xudayarov R. KORXONALAR FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING CHORA TADBIRLARI //Science technology&Digital finance. – 2023. – Т. 1. – №. 5. – С. 34-40.

THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA ON MODERN ENGLISH VOCABULARY

Xojabekova Ramzida Uktam qizi

2nd year student of the Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan
khujabekovaar@gmail.com

Annotation: This article examines the influence of social media on modern English vocabulary, exploring how platforms such as Twitter, Instagram, TikTok, and Reddit shape lexical innovation, semantic change, and language use. It discusses the creation and spread of neologisms, abbreviations, acronyms, and visual-symbolic forms like emojis and GIFs, as well as semantic shifts in existing words. The study highlights sociolinguistic factors, including generational, regional, and global variations, and considers implications for language standardization, literacy, and cross-cultural communication. The article concludes that social media fosters dynamic vocabulary evolution while reflecting social identity, creativity, and the adaptive nature of contemporary English.